

Плас

„Разголићена је легенда о томе да Нијемци у љетним наступанима имају увијек успјеха, а да су совјетске трупе, тобоже, принуђене на отступање.“

СТАЉИН

Народно-ослободилачког покрета у Босанској Крајини

Год. I

14 август 1943

Број 3

ЗНАЧАЈ ЉЕТНЕ ОФАНЗИВЕ ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ

Послије ослобођења Орела и Бјелгорода, Црвена армија наставља своје побједоносно наступање према западу. Та офанзива траје већ готово мјесец дана. Она је почела разбијањем Хитлерове дуго припремане љетне офанзиве на централном сектору. 5 јула, Хитлер је у својој заповијести рекао својим трупама да је то отсудна битка за коначну побједу Њемачке. Али када су, након неколико дана, хитлеровске хорде добиле снажан ударац у чело, хитлеровски лажови упели су се из петних жила да пред свјетском јавношћу и њемачким народом прикрију свој пораз, говорећи како је у том часу тобоже Црвена армија предузела своју офанзиву и како се они јуначки одупиру. Међутим, Црвена је армија, уствари, тада водила активноодбранбене бојеве. Она је у року од 15 до 20 дана одбацила фашистичку војску на њене полазне положаје и отада започела своје данашње офанзивне операције. Познати су досадашњи резултати наступања Црвене армије. Потучене су и разбијене огромне концентрације хитлеровских трупа и материјала, пробијене су снажно утврђене хитлеровске линије и заузета најјача тврђава централнога фронта, Орел. На тај је начин, у пуној мјери, пред читавим свијетом доказано да се ту није радило о њемачкој одбрани, него о великој Хитлеровој офанзиви која је доживјела потпуни слом.

Разбијање Хитлерове љетне офанзиве и данашње брзо надирање Црвене армије потресло је у темељима читав фашистички логор. Та побједа Црвене армије потпуно је разбила и последњу наду хитлеровске Њемачке и њених помагача у билокакве даљње Хитлерове успјехе. Разбијена је бајка да љетни војни успјеси припадају само Њемачкој. Док су хитлеровске трупе, лањскога љета, надирале према Стаљинграду и Грозном, дотле оне, овога љета, бјеже из Орела, Бјелгорода, Харкова и низа других градова. Нисаква Хитлерова наређења, да се Орел има бранити до последњег Нијемца, нису у стању да зауставе на бијегу и повлачењу потучене и деморалисане хитлеровске трупе. Колика је пометња завладала у редовима хитлеровских главешина, а поготово у њемачком народу, најбоље се види из изјаве Хитлеровог званичног радио-коментатора, генерала Дитмара,

Важност команди подручја и мјеста

— Поводом конференције претставника војно-позадинских власти —

Ширењем и јачањем борбе за народно ослобођење осјећала се све више потреба за стварањем војно-позадинских власти — команди мјеста и команди подручја. Те установе преузеле су на себе читав низ задатака које би иначе морали да извршавају штабови појединих војних јединица и народно-ослободилачки одбори. Ти задаци постали су главним послом војно-позадинских власти, али тиме, дакако, није речено да на њиховом остваривању треба да раде само органи војно-позадинских власти. Шта више, нема готово ниједног проблема који спада у дјело-круг војно-позадинских власти, а да при његовом рјешавању неће бити потребна сарадња и помоћ од стране војних штабова и НОО-а, па и осталих родољубивих организација.

Три су основна задатка који се постављају пред наше војно-позадинске власти. То су: брига за нашу војску, вршење једног дијела судске дјелатности и организација једног дијела позадинских послова.

У свом старању за војску, пред војно-позадинске власти постављају се многоструки задаци. Оне су дужне да спроводе мобилизацију нових бораца у нашу војску, да организују снабдијевање наших војних јединица храном и

осталим потребама, да у том циљу изграђују, развијају и контролишу војне радионице и магацине, да се старају за смјештај војске као и њено коначење и исхрану приликом њеног пролаза, да за војску мобилишу превозна средства, да воде бригу око снабдијевања војних болница и амбуланти храном и осталим средствима, да прикупљају резерве хране итд.

У погледу вршења судске дјелатности, војно-позадинске власти врше судску власт у оним случајевима гдје је учињено дјело про из интереса народно-ослободилачке борбе; док НОО-и врше судску власт у приватно-правним споровима. Тако ће се случајеви шпијунаже у корист непријатеља, дезертерства из војске, пљачке војних и народних магацина, рушења и оштећивања наших војних и народних објеката, све врсте саботаже итд. сматрати дјелима против интереса народно-ослободилачке борбе и долазиће пред војно-позадинске власти. А све остале прекршаје приватне природе рјешаваће НОО-и. У циљу вршења судске власти, при свакој команди подручја постоји стални војни суд који сачињава замјеник команданта подручја као претсједник и у који улазе као чланови командант (Наставак на другој страни)

да су за Њемачку престала времена опијања побједама и да је њена војска морала да на свим фронтима пређе у дефанзиву. Хитлеровске главешине почињу једни друге да оптужују за њемачке поразе. Хитлеровски бандити, страхујући да се протести и борбе рурских радника не пренесу на остала индустријска средишта, упућују позив њемачком народу да не пође путем талијанског народа.

Исто онако као што је циновска совјетска зимска офанзива омогућила нашим енглеским и америчким савезницима уништити њемачко-талијанских трупа у Африци, тако је и сламање Хитлерове љетне офанзиве и садашње наступање Црвене армије омогућило нашим енглеско-америчким савезницима искрцавање и брже ликвидирање талијанско-њемачких трупа на Сицилији.

Борбе на Сицилији и бомбардовања њемачких индустријских и саобраћајних центара знатан су прилог побједи над фашистичким окупатором. Али у овој

офанзиви Црвена армија се бори са главином њемачких снага. И данас се на Источном фронту налази 180 њемачких и 60 сателитских дивизија. Енглеско-америчке операције на Сицилији и њихове ваздушне операције у Европи ни издалека не растерећују Црвену армију на Источном фронту.

У часу када се читав фашистички логор налази на врхунцу своје кризе, сви потлачени народи, па и наш народ који је придонио и који даље приноси огроман прилог побједи савезничке ствари, очекују и траже од наших енглеско-америчких савезника брже и јаче ударе по хитлеровској такозваној тврђави, очекују отварање другог фронта који би присилио хитлеровску Њемачку да расијепи своје снаге на више страна. Такве брже и шире операције савезничке енглеско-америчке војске на европском копну доведле би до окончања рата и до пуне побједе над хитлеровском Њемачком још у току ове године.

мјеста и један партизан команде мјеста на њеном терену је дјело почињено. Тако то прописује Уредба Врховног штаба о организацији позадинских власти.

На пољу организације многоструких других позадинских послова, војно-позадинске власти треба да организују саобраћај (жељезнице, телефонске линије, релејне станице итд.), партизанске страже, обавјештајну службу те да се ангажују и у погледу политичког обавјештавања народа о свим догађајима и питањима путем радио-вијести, летак-ка, зборов и конференција.

Наравно да је постојање наше власти у ослобођеним градовима и широке ослобођене територије свакодневно постављало пред наше војно-позадинске власти масу проблема те врсте. Међутим, важност тих проблема није ишчезла ни данас ни у догледној будућности. Према тому, улога наших војно-позадинских власти остаје и даље важна и значајна.

У циљу што боље и брже организације и правилног рада војно-позадинских власти, одржана је, 8 овог мјесеца, конференција свих команданата мјеста и подручја слободне територије. На тој су конференцији расправљана сва важна питања и такођер уочени најкрупнији недостаци наших војно-позадинских власти.

Мобилизација нових бораца у војску није свугдје и увијек била вршена правилним путем. Догађало се, тако, да су поједине наше војне јединице саме вршиле мобилизацију народа у војску. Ту праксу убудуће треба отклонити и мобилизацију спроводити на правилан начин. Правилно је да се војни штабови обраћају војно-позадинским властима са захтјевом о потреби одређеног броја нових бораца. Војно-позадинске власти су они органи који ће,

Америчке новине о сламнатом јунаку Дражи Михаиловићу

Примили смо „Народни гласник“, дневне новине наших исељеника у Америци, који излази у Питсбургу. Под насловом „Југословенска влада краде побједе за Михаиловића“, „Народни гласник“ у броју од 10 јуна ове године каже слиједеће:

„Јављају из Лондона прошле суботе да је југословенска влада у изгону изјавила да је њезин сламнати јунак, Михаиловић, са својим четницима ослободио преко 1.200 четворних миља територија у Хрватској и Славонији, па је члан владе изјавио да су Михаиловићеве чете ослободиле Грачац и Оточац у Лици.

Изгледа да је влада у Лондону опет почела красти партизанске побједе које силом хо-

ће да припише својем ратном министру, Михаиловићу, за којег су већ много пута јављали партизани, да судјелује са окупаторима у навалима на југословенску Народно-ослободилачку војску и партизане.

Изгледа да су господа у југословенској изгнаној влади закарна два мјесеца и још к томе ова господа се усуђују приписивати побједе Михаиловића, за оне ослобођене територије које су партизани ослободили, док је Михаиловић помагао окупаторима спријечавати партизане да не ослободе више територија. Сигурно је да се господа надају да ће се помоћу Михаиловића успети поновно на на грбачу југословенских народа, али ће они „промашити бус“.

заједно са НОО-има, да спроведу тај захтев у праксу, мобилишући нове борце за нашу ослободилачку војску.

Један од даљњих недостатака у раду војно-позадинских власти показао се на питању реквизиције средстава за наше војне јединице. Поред тога, што је наш народ свестрано и несебично помагао и помаже нашу војску, у извјесним случајевима намеће се потреба реквизиције тј. побирања одређених средстава уз обавезу накнадног плаћања од стране војних власти. У ту сврху Штаб II Бос. корпуса издаје реквизиционе признанице на реквирирану имовину. Уколико се реквизиција наметала, њу су досада вршили редовно НОО-и. Међутим, правилан је пут да реквизицију врше наши војни штабови у сарадњи с војно-позадинским властима и НОО-има.

Надаље, од стране наших војно-позадинских власти нашим болницама и амбулантама није увијек и свугдје указивана она брига коју наши рањени и болесни борци заслужују. Зато се наше војно-позадинске власти убудуће морају много више и брижљивије ангажовати и на том пољу.

Исто тако, команде мјеста и подручја морају данас да посвете много више пажње организацији преносних и превозних средстава која омогућују снабдијевање животним потребама како наше војске, тако и народа у пострадалим и пасивним крајевима. У циљу што правилније организације овога саобраћаја, војно-позадинске власти треба да стоје у што ужој вези с појединим војним јединицама.

Сва та и слична питања била су расправљана на поменутој конференцији, на којој су сви присутни показали много разумијевања за све те проблеме, па се може очекивати да ће се рад наших војно-позадинских власти умногоме поправити. Правилним радом наше војно-позадинске власти учврстиће се и ојачати као органи народно-ослободилачке борбе који ће, заједно с осталим народно-ослободилачким организацијама, осигурати сталну помоћ народа нашој војсци и појачати организовани рад и борбу наше позадине. На тај начин они ће придонијети свој дио коначном ослобођењу нашег народа.

НА ЖЕТВИ ПОБЈЕДЕ

У питом заталасан крај под Грмечом спуштају се чете отресите преплануле дрварске омладине. Весело се шире очи пред златним пољима пшенице и сребренкастим њивама ражи и зоби, поглед опијено тоне у мору кукуруза.

— И ово ћемо спасити од окупатора и његових банди.

Тужно стрше у небо фабрички димњаци и огољени зидови Дрвара. То је за слободу.

У житима Подгрмеча такмичи се полетна дрварска омладина. И то је за слободу.

Млади гламочанин по први пут види оволико богатство у жити, можда по први пут узима у руке срп. Упознаје се са пшеницом:

— Ово је шеница? Код нас је нема.

Овај пут у Подгрмеч за њ је права школа. Научио је и видио много штошта чега нема у његову завичају. Вратиће се у свој сиромашни крај друкчији и с другим жељама и мислима. Пред њим су се отворила врата у један колико-толико бољи живот.

И лијепе купрешанке дошле су на

жетву под Грмечом. Једна од њих, са модрим дивним очима, зачуђено гледа захукталу вршилицу и чини јој се да сања. А кад се прене, у њезиним очима огледа се туга, сјетила се свог завичаја.

Голе камене падине са ријетким сребреним брезама, усамљене сиве колибе, модрикасте планине и свијетло прамење облака. То је њезин завичај кроз који шкрипе тешка дрвена голујска кола и разлијеже се невесела разливена ојкалица:

Ој, Купрешко равно поље...

И купрешанка ће отићи друкчија у свој завичај.

А једна грмечанка, жањући уз купрешанку, вели:

— Од овога жита зарумениће се погача и на Купресу и на Гламочу.

С разних крајева слила се омладина на жетву повезана једним заједничким завјетом:

Ни једно зрно жита окупатору.

А подгрмечка омладина, домаћин на овоме заједничком раду, прича им историју својих поља и брдњака.

— Тамо смо побили пет стотина шваба. На тој је њиви погинуо наш Гојко. Тамо су изгинуле усташе.

Пада сноп за снопом, док иза чука тресу митраљеви и негдје далеко думбарају топови.

— Боје наши никад не мирују.

Ничу по њивама стогови, шкрипе натоварена кола, пупуће вршалица, зноје се коњи у вршају.

— Ради ли се, ради!

А на Илин-дан, на прослави двогодишњице устанка, једнако раздрагано и весело тресу колом и дрварчани, и гламочани, и купрешани и грмечлије, то је јединствена омладина Крајине везана и борбом, и радом и весељем.

Пјева и ради крајишка младост на сунчаним пољима Подгрмеча и весело дочекује радосне вијести које свакодневно стижу.

— Црвена армија сломила Хитлерову летну офанзиву! Ослобођен Орел и Бјелгород! Руси пред Харковом!

И полетна младост почиње да осјећа, да је она учесник у једној великој жетви, у величанственој и крвавој жетви Побједе, братски блиска оној омладини која на Истоку ломи оклопљене дивизије фашиста.

Бранко Ћопић

Бања Лука под окупацијом

Преко двије године крваве Павелићеве владавине ударило је свој печат и на Бању Луку. Она крвари, муку мучи. Страда, али се нада.

На њеним асфалтним улицама или калдрмама забитних махала ријетко можете срести познаника, а с њим поразговарати ријеч двије — још је теже.

Двије су године како су Гугићевци наоружани бандити организовали по граду праву хајку на Србе и муслиманске и хрватске родољубе. Тада започета хапшења, пљачка и убојства продужила су се све до данас. И уколико швабе, усташе и четници више осјећају своју скору пропаст, утолико се жешће спроводи терор готово над цијелим становништвом. Кроз полицијске казамате прошло је досада на хиљаде грађана. На тавану усташке полиције подигнута су права мучилишта. Ту су разни Вајсови, Колунићи, Парере и на стотине других на најсвишепнији начин мучили најбоље синове Бање Луке. Одатле су крвници слали мајкама веш натопљен крвљу њихових синова. Ту су крвници чунали косе омладинама, скидали их до гола и боли их иглама.

Данас Бањом Луком влада њемачка полиција. Она је укинула усташку полицију, јер јој више није потребна. Она је помоћу домаћих издајца и слугу организовала своју службу и појачаним терором настоји да угуши оно што се не може угушити. По улицама, кафанама и приватним кућама, свугдје вреба на стотине агентских очију. Чим које агентско псето опазе на улици три човјека да разговарају, долази до њих, раставља их и појединачно пита шта су разговарали. Ако се искази не слажу, па макар се говорило о најбезазленијим стварима: хапс и мучења. Ријетка је ноћ, да неког не одведу на Ребровач.

Тек се у приватним становама састану најбољи пријатељи да се поразговоре. Пошто најприје добро застру прозоре и затрпају врата те вани поставе извидницу, отварају радио и слушају „Слободну Југославију“ и савезничке станице. Успркос смртне казне, људи слушају вијести, препричавају их, и оне се шире „у повјерењу“ од уста до уста.

У Бањој Луци влада глад и незапосленост. Само мали број грађана — високих Павелићевих чиновника, усташких дужносника, шверцера и отимаача туђе имовине — живи и ужива.

Становништву је иначе тешко доћи до киле двије брашна. Општински опскрбни уреди служе само протекционашима. Народ из њих може да добије само нешто поквареног брашна. Друге хране тешко се може добити. Меса на примјер, само у шверцу. Трговина је замрла. Раде само они трговци који су опљачкали српске и жидовске радње. Поштени пропадају, јер је без протекције тешко доћи до робе из фабрика. Зато су многе трговине празне, иако су многи излози начичкани робом како би се мислило да је радња пуна

свега. И поред најављених „строгих“ мјера ради набијања цијена, цијене сваким даном скачу. Једне ципеле коштају до 10.000 куна, одијело преко 15.000 итд. Роба се може купити само на блокове и путем шверца. Народ каже: „Маде ин Нова Еуропа“ (производи се у новој Европи). Роба је врло слаба. То су већином швапски производи од дрвета и коприва. Осим у швапских и Павелићевих слугу и шпијуна, ријетко се могу видјети ципеле са кожним ђоном. Ђон је обично од дрвета, или се иде босо. Свијет је напола го. Слободно се може рећи: „Ни у себи ни на себи“.

Већина је занатлија затворила радње. Сигурно је прошло и годину дана, да један ципелар није направио пар нових ципела. Кожа се тешко добива. Да се добије квадратни метар коже, треба имати одобрење од неколико установа. То опет могу они са „везама“.

Ниже чиновништво живи врло оскудно, рачуна се да за своју мјесечну плату свршени правник може да купи 18 до 20 килограма хране. Стога се није чудити што чиновници продају ствари из својих кућа да би могли прехранити фамилију.

Најтежи је положај радника. Наднице су тако ниске, да најбоље плаћени радник може за своју надницу да купи највише 2 килограма брашна.

„Док народ хода го-бос, дотле ради

неколико радионица, али су оне стављене под војну контролу — као на примјер Турчинхоџића кожара — и производе за швапску и Павелићеву војску.

До рада се тешко долази. Испрва су усташе најављивале некакве „јавне радове“, зидање некаквих „министарстава“, говорећи како ће Бања Лука постати политички центар „Независне“. Порушили су пред општином сиротињске дућане и ударили темеље, док неки Зебић није дигао тешке милионе. Посао је после обустављен, и то данас зјапи као страшило и опомиње сваког пролазника да је то био сам луг у очи бањолучанима.

Кроз блато усташке државе још се вуку продане душе Суљага Салихагић, Буљина и сличне лопуже које настоје да искористе биједно стање народа и по Бањој Луци и муслиманским селима око ње врбују за окупатора који издише муслимане у СС дивизију. Они узалудно покушавају да подјаре братоубилачки рат којим су окупатор и његове усташко-четничке слуге хтјеле да истријебе наш нтрод.

Изрода има, али они стрепе. Стрепе пред народном казном која ће их ускоро стићи. А народ Бање Луке, нападнута и окрвављена, очекује час када ће у њене равни са крајишких планина да сиђе народна војска и да јој донесе заслужену слободу. Народ Бање Луке вјерује да тај час није далеко.

ШТА ПРИЧАЈУ ПОРОДИЦЕ ЧЕТНИКА КОЈЕ СЕ ВРАЋАЈУ ИЗ КНИНА

Од четника, као од библијских губаваца, народ се све више уклања и бјежи. Стадоше да их напуштају и најрођенији — њихове породице. Из Книна свакодневно излазе породице граховских четника, иако им то бране Талијани и четници, и враћају се у своја села која су партизани ослободили од Талијана и четничких издајца.

Једна група породица која је ових дана изишла из Книна, из талијанске жице, прича о животу избјеглица четничких породица у Книну.

Када су се Талијани и четници спремали да бјеже са Грахова, притијешњени ударцима Народно-ослободилачке војске, окупљали су по селима народ на зборове и говорили му да бјежи у Книн, јер да ће, тобоже, бити поклан од стране партизана. Ко је оклијевао да пође, њему су четници говорили да је пријатељ партизана и пријетили му да ће га убити. Неки су пошли насједајући четничко-талијанским лажима, а неки из страха да га четници не убију.

— Кад смо стигли у Книн — причају жене —, натрпали су нас у једну зграду у толиком броју, да се није могло ни сјести, акамоли лећи. Било је у њој неколико пећица без ророва, па је дим пунио собу, гушили смо се, кашљали и бјежали напоље, на студен. На пољу је дрхтуљила наша гладна стока, сточне хране није било, а то су одмах ис-

користиле старе народне гуликоже и шверцери Лукина Биљчар (Шевић), Урош Биљчар, Светко Скакић и други, све познати талијанаши, па су од нас у бесцијење куповали марву, продавали је Талијанима, а кад је нама убрзо по nestало хране, клали су ту јефтино купљену стоку и нама под скупе паре продавали месо. Те наше тобожње Србенде дерале су нас душманскије него и сам туђин.

Након мјесец дана живота у тој јазбини, побунили смо се, па нас на једвите јаде размјестише по приватним кућама. Свак нас је нерадо примао, док су нам четници стално обећавали једно исто:

— Сад ћемо ми растјерати партизане, па ћете се ви вратити својим кућама.

Храна се све теже могла набављати, цвјетао је шверц, а између нас самих јављале су се све чешће крађе и отимачина. Најзад је неки тобожњи одбор за исхрану измолио од усташких власти једну помоћ: један килограм кукурузног брашна, четвртину киле масти, четврт литра уља и четврт киле шећера на 15 дана по особи да би нас само задржали у Книну. Ко ће од киле брашна да живи петнаест дана!

Док смо се ми злопатели и страдали, четничке су вође пировале код Талијана, а четници су парадирани кроз

Книн, пјевали четничке пјесме, док су им се Талијани подруживали. Четници су се јуначили и нама обећавали да ће ускоро протјерати партизана и да ћемо брзо назад својим кућама.

Често су се с много буке и вике четници спремали, заједно с Талијанима, у „поход“ против партизана, али су се отуд враћали покуњени и проријеђени, добили су по туру.

Избјегле породице све су се чешће буниле и тражиле да се врате својим кућама, али су их Талијани и четници плашили свакојаким лажима о партизанима и бранили им да напусте Книн.

Глад и биједи свакодневно су расли, и избјегле четничке породице, препуштене смрти од глади и сваке друге биједи, увиђале су све јасније и отвореније да су преварене од четника и Талијана и да од њихових пустих обећања нема вајде, па су скоро на силу стале да бјеже из Книна, испод талијанско-четничке „заштите“, и враћале се својим кућама, међу партизана. Нису више помагале никакве лажи. Четничке породице, нарочито после разбијања Ђујићевих банди, свакодневно се враћају својим кућама и спасавају се из книнског пакла. Тако четнике напуштају и њихови најближи, њихове породице.

ВЛАДЕ СЕ МИЈЕЊАЈУ А ДРАЖА ОСТАЈЕ

Још једампут је пала „стара“ и још једампут састављена „нова“ избјегличка влада у Лондону. После Трифуновићеве, која је била окрштена као влада страначког и националног јединства, дошла је влада Божицара Пурића, коју свјетска штампа назива чиновничком владом. (У њој је 5 чиновника, 1 морнарички официр и 1 генерал.) Претсједник те чиновничке владе, Пурић, прочитао је преко лондонског радија изјаву у име својих чиновника. У њој је, поред осталог, рекао да је Трифуновићева влада дала оставку, јер да су у њеним редовима владале сталне свађе и гложења, и да је његова влада привремена. То није ништа ново, јер се показало да су све владе југославенских избјеглица у Лондону биле привремене. Ново је само то да је Пурић у својој изјави рекао да се његова чиновничка влада неће бавити питањима унутрашње политике. Пурићеве чиновници немају за то потребе. Јер, „питањима унутрашње политике“ има ко да се бави. То је један члан Пурићеве владе који је увијек остајао у свим југославенским избјегличким владама у Лондону — Дража Михаиловић, који — како је познато — и даље наставља своју злочинску издају. Владе се мијењају, а Дража остаје. Свака влада у којој сједи тај издајник и разбојник — издајничка је влада. Пурићева влада наговјештава да ће се из Лондона преселити у Каиру. Она се, како сазнајемо из поузданих извора, већ тамо преселила. Била у Каиру или Лондону, Пурићева је влада само стара пура у новом казану.

ЦРВЕНА АРМИЈА НАСТУПА НА ФРОНТУ ДУГАЧКОМ ПЕТСТОТИНА КИЛОМЕТАРА

Послије заузимања Орела и Бјелгорода, Црвена армија наставила је своје побједоносно наступање према Харкову и Брјанску.

Заузевши неколико стотина насељених мјеста и градова, међу којима и Чугујев, Црвена армија стигла је на километар и по пред Харков гдје се сада воде посљедње борбе за овај град Украјине. Једна совјетска колона прешла је Харков и налалази се већ 160 километара западно од њега. Та колона заузела је град Ахтирку и сада надире јужно према Полтави пријетећи да отсијече одступницу њемачким трупама које бране Харков.

Према Брјанску, Црвена армија ослободила је такођер неколико стотина насељених мјеста и допрла до Карачова који се налази на пола пута између Орела и Брјанска.

Црвена армија отпочела је нову офанзиву сјеверно од Брјанска. Она је разбила њемачке утврђене линије у

ширини од 50 километара и напредовала у дубину 20 километара. Већ први дан наступања на том сектору ослобођено је преко 100 насељених мјеста међу којима и град Спас-Деменск.

На Сицилији, енглеске и америчке трупе су освојиле град Рандацо и напредују према Месини која представља посљедње упориште њемачких и талијанских снага. На фронту који је сада дугачак свега 40 километара савезници треба да савладају одстојање од 35 километара до Месине. Енглеска и америчка авијација наставила је бомбардовање Њемачке и Италије. Тешко су бомбардовани њемачки градови Манхајм, Бон, Гелсенкирхен, Нирнберг и Винер Нојштат, предграђе Беча. Од италијанских градова бомбардовани су Торино, Милано и најзад Рим. Рим је бомбардовало 500 авиона а на Торино је бачено преко милион килограма бомби.

ИЗ ПОСЉЕДЊИХ ИЗВЈЕШТАЈА ВРХОВНОГ ШТАБА НОВ

ОСЛОБОЂЕНИ СУ БИЈЕЉИНА, МАГЛАЈ, ОСТРОЖАЦ И ГОР. ВАКУФ

Јединице наше XVII дивизије, после жестоког окршаја, заузеле су град Бијељину. (Бијељина је велики трговачки град код ушћа Дрине у Саву).

У централној Босни наше јединице заузеле су Горњи Вакуф и гоне потученог непријатеља у правцу Бугојна.

Борци II дивизије заузели су 5 августа град Маглај и разрушили жељезничке станице Маглај, Добошницу и Спражић на прузи Сарајево—Брод.

Јединице V дивизије разрушиле су неколико жељезничких станица, међу њима станицу Азарић.

На жељезничкој прузи Брод—Сарајево наши борци заузели су 20 километара пруге између Врандука и Жепча и уништили жељезничке станице Врандук, Немилу, Топлицу и Бегов Хан. Избачен је из шина један војнички воз.

Приликом напада на ову пругу заробљен је четнички командант Голуб Митровић са цијелим својим штабом.

Борци I дивизије заузели су на прузи Мостар—Сарајево град и станицу Острожац. Тим је извршено избацивање из саобраћаја свих жељезничких пруга које везују Сарајево и Босну са осталим покрајинама.

У Хрватској и Славонији у последњим нападима избачено је из шина 15 возова, од чега 4 оклопна, и уништено близу 100 вагона.

У Словенији, на жељезничкој прузи Цеље—Зидани Мост, словеначки партизани избацили су из шина њемачки војни воз којим су се возили виши официри њемачке војске. Погинуло је 71 њемачки официр, међу њима и неколико генерала.

СА НАШИХ КРАЈИШКИХ ФРОНТОВА

ДЕСЕТА БРИГАДА ОСЛОБОДИЛА ВРЛИКУ

Настављајући гоњење потучених банди издајника распопа Ђујића дијелови наше НОУ Дивизије у садејству са јединицама Книнског сектора вршиле су чишћење просторије Динара — околина Книна—Косово—долина ријеке Цетине—Врлика.

Јединице X бригаде у акцији чишћења убиле су 7 четника, заробиле 9; предало се 12 четника са једним п. митраљезом и нешто је рањено. Потучене банде разбјежале су се дијелом у Книн, а дијелом у Далмацију.

Ноћу 4-VIII и 5-VIII ослобођена је Врлика и села Виналић, Жељевић, Гаријак и Кољани, после жестоких јуриша храбрих бораца X Крајишке бригаде. У тим борбама непријатељ је имао 20 мртвих четника и легионара и већи број рањених. Заробљено је 40 домова и један официр. Заплијењено је

неколико тешких митраљеза, 5 п. митраљеза, један тешки бацач и више пушака. У овим борбама нарочито се истакао I батаљон X Крајишке бригаде, који је јуришем заузео Врлику. Личке снаге очистиле су друга непријатељска упоришта.

Послије овог успјеха наших јединица, усташе, четници и Талијани предузели су контранапад према Косову и долини Цетине, који је разбијен од наших и личких јединица уз велике губитке по непријатеља. Заплијењено је 2 топа 75 мм., 2 тешка бацача, 5 тешких митраљеза, 2 п. митраљеза, 4 камиона, 1 луксузни ауто, 1 санитарски аутобус, 6 мото-цикла, 18 троколица и друге ратне спреме.

До сада се предало и пришло партизанима IV НОУ Дивизије преко 100 четника напуштајући вође, слуге окупатора.